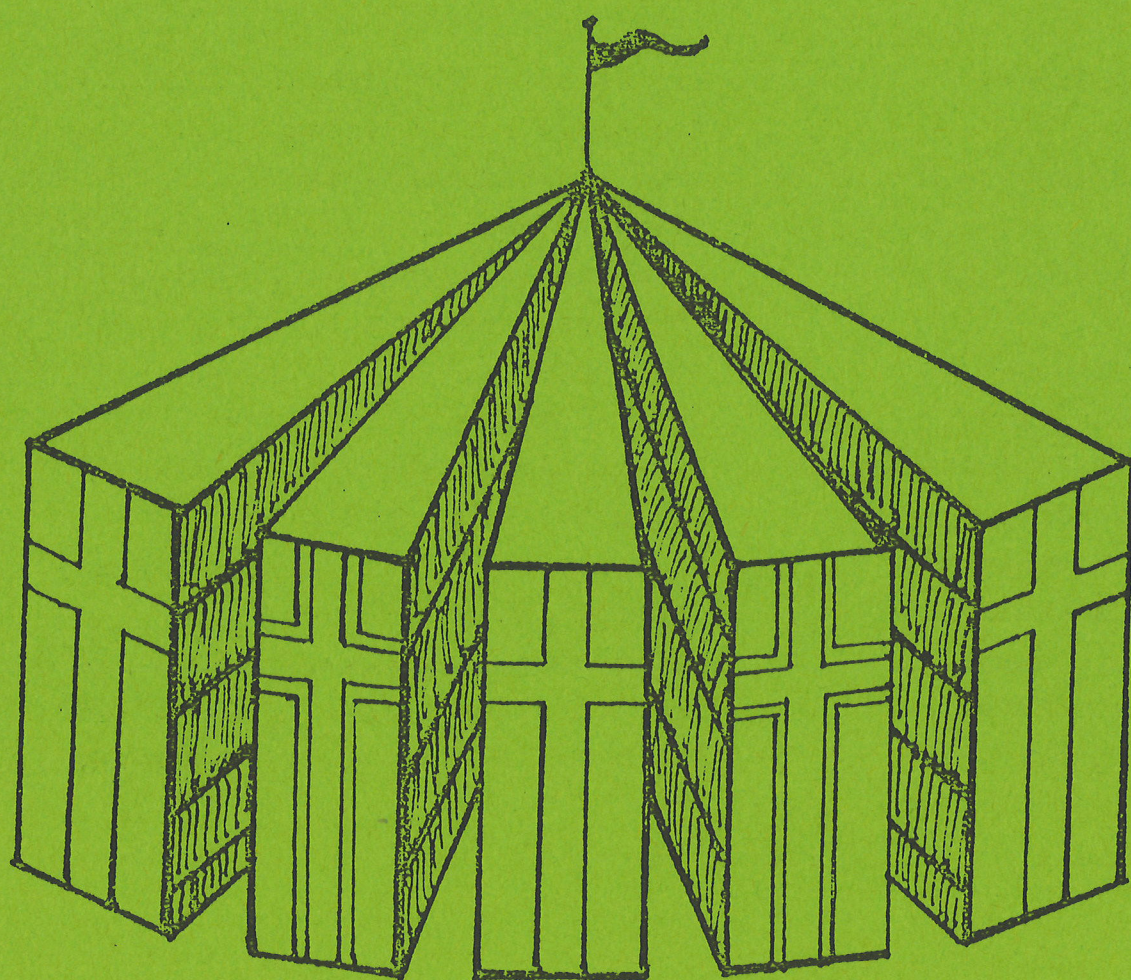

ASIASANA 5/87

Konferensi

ASIASANA 5/87

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestön UDK
ry:n äänenkannattaja

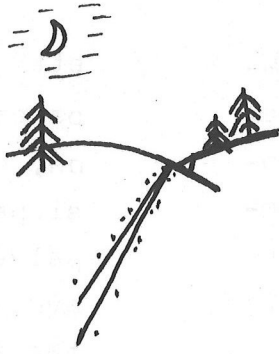
Tilausosoite:

UDK ry
c/o Kirjastotieteen ja
informatiikan laitos
PL 607
33101 TAMPERE

Painopaikka:

Sisällys:

Tehokopiointi	Kirjastotiedekö turhaa.....4
Tampere 1987	Tieteemme ryhmäkuvassa.....5
ISSN 0356-0139	Otteita graduntekijän päiväkirjasta.....10
Toimitus:	Aineopinnot syynissä.....12
Kai Halttunen	Konfrensseiteemasta.....16
Minna Kantanen	Struntprat.....18
Iiris Karppinen, vast.	Oili Kokkonen - vieraileva tähti.....21
Riitta Kärki	Kirjastotieteen apulais- professori.....24
Mervi Kivirinta	Informatiikan apulais- professori.....26
Arja Kärkkäinen	Tieteen alkuvitsit.....28
Maarit Laskujärvi	UDK oluella.....29
Tarja Lehtinen	
Eija Poteri	

Kaamosaika on käsillä,
mutta homman on pyörittävä.
Vaikka sudet ulvovat, rän-
tää sataa, rapaa roiskuu
ja pian jopa pakkanen
paukkuu nurkissa me val-
mistaudumme konferenssiin
joulukuun alkuun ja uskom-
me ruusuiseen tulevaisuu-
teen: kevääseen ja koulu-
tusohjelman uudistumiseen
entistä ehommaksi.

Uskomme jopa uuden, vir-
keän UDK:n hallituksen
astuvan remmiin vanhan ja
väsyneen ropusakin tilalle.
Kovin moni vanhan hallituksen
jäsen on halukas siirtymään
parrasvaloista henkisiin
tukijoukkoihin.

Tämänkin lehden päätoimit-
taja siirtyy kauniiseen
Keski-Suomeen maaseutukir-
jeenvaihtajaksi. Metsissä
on Suomen tulevaisuus.

Tähänkin urbaaniin juppi-
julkaisuun tulee kuulu-
maan etäältä maaseudun
ääni, kansan syvien rivien
painava sana.

Vaviskaa!

Juis

KIRJASTOTIEDEKÖ TURHAA ?

Lokakuun alussa vietettiin Tampereella Edistuksen päiviä. Taapahtuman jälkimainingeissa syntyi Helsingin Sanomien yleisönosastossa keskustelua "eräiden uusien ammattitieteiden" tieteellisyydestä - tai sen tarpeellisuudesta. Kotitaloustieteen ja hoitotieteen rinnalle oli nostettu myös kirjastotiede. Kriitikkojen (Lars Hertzberg 17. 10. ja Martti Lindqvist 23.10.) mielestä uudet ammattitieteet eivät ole syntyneet tieteen organisaation kehitysprosessissa vaan instituutioiden ja eturyhmien monimutkaisesta vuorovaikutuksesta. Asema tieteiden joukossa ja yliopistollinen koulutusohjelma koetaan palkinnoksi ja ammatillisen toiminnan arvokkuuden takeeksi. Kun samalla laatu ja mielekkyys ovat heikkoja, koulutuksesta tulee pelkkä rituaali. Lisäksi he pelkäävät että alan tieteellisyydessä inhimillisuus unohtuu. ?

Olen herrojen H. ja L. kanssa eri mieltä monessakin kohdassa. Ensinnäkin inhimillisuus, rehellisyys ja herkkyyks (kaikki yleisön palvelussa tarvittavia hyveitä) ovat mielestäni yksilöiden ominaisuuksia, joita ei voida opettaa tai poistaa koulutuksella. Toiseksi kannatan ammattikäytännön ja tieteen yhteistyötä. Jos tiede on sitä

että tiedämme aina enemmän ja paremmin sen miten jokin asia on, eikö kaiken toiminnan tulisi perustua tieteeseen? - myös palveluammattien. Tutkimuksen avulla ei liene tarkoitus nostaa oman alan arvoa tai omaa arvostusta, vaan palvelujen tuottaminen edellyttää tietoa siitä miksi ja kenelle niitä tuotetaan ja miten resurssit on järkevintä käyttää. Tutkimus luo pohjan sille miksi ylipäätään k&i-palveluala on olemassa.

Teoreettinen koulutus antaa valmiuksia nähdä oma ala kokonaisuutena ja sen eri prosessien suhteet. Käytännön työssä teoriapohja auttaa näkemään pitemmälle. Kun nähdään päivittäisten rutiinien yli, voidaan tehdä muutakin kuin vaalia perinteitä. K&i-tutkimus on hyödyllistä paitsi palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä, myös laajemmin yhteiskunnassa. K&i-palvelut ovat olemassa tiedon välittämistä varten. Tiedon välittyminen sitä tarvitsevalle on tärkeää. Jos tieto ei tavoita käyttäjää se on hyödytöntä. Koska k&i-tutkimus pyrkii edistämään tiedon välittymistä käyttäjille, mielestäni alan tutkimusta tarvitaan ja sen myötä myös tieteellistä koulutusta.

t: Rivijäseneksi siirtyvä pj:nne
Mina

TIETEEMME

RYHMÄKUVASSA

Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistys järjesti 24.10 seminaarin kirjastotiede ja informatiikka ryhmäkuvasa. Alustuspuheenvuoroja pitivät Tarmo Malmberg, Pertti Vakkari ja Reijo Savolainen.

Tarmo Malmberg aloitti erityistieteiden yleisestä jäsenyksestä. Hän on itse tiedotusopin edustaja eikä siis kirjastotieteen ja informatiikan. Malmberg katsoi jäsenyyksen periaatteiksi kohteen, metodin ja intressin olemassaolon.

Ensiksi tieteen kohde voi sinänsä olla muidenkin tieteen kohteena. Olennaista on, että kohde on tieteen lähtökohtana eikä siis muun muassa. Esim. TV:tä voivat tutkia tiedotusoppi, sosiologia ja valtio-oppi, mutta tiedotusopille se on lähtökoh- ta, ei sosiologialle tai valtio-opille.

Kohde sisältää ensimmäiset premissit, esim. kirjallisuus on taidetta, jollei

niin taidetieteeltä on pohja pois. Peruspremissien lisäksi tieteen on määriteltävä erilliset peruskäsitteet. Erityistieteen on myös selvitettävä suhteensa yleistieteeseen ja naapuritieteisiin.

Sen lisäksi, että kohde on lähtökohta, sen voi jakaa myös osiin: historiaan, teoriaan ja käytäntöön. Jokaisella tieteellä on historiaansa, jonka kehityksen tulos se on ja kaikki ihmistieteet ovat syntyneet praksiksesta; käytännöstä.

Metodin merkitys on siinä, että se antaa kohteeseen näkökulman, se on aina vuorovaikutuksessa kohteeseen. Menetelmät vaikuttavat siihen, minkälaista tietoa kohteesta voi saada ja mikä voi olla tutkimuksen kohteena.

Intressi liittää metodin ja kohteen toisiinsa. Se värittää näkökulman ja kohteen. Intressi määräytyy sen mukaan, ketkä tekevät tutkimusta, mitä tutkitaan

milloinkin, mitä tutkimuksia rahoitetaan jne.

Erityistieteelle on siis olennaista kysyä, miten näitä periaatteita muodostetaan.

Pertti Vakkari jatkoi samasta aiheesta kirjastotieteen ja informatiikan näkökulmasta. Hän esitti, että tieteenalan identiteetin hakeminen on aina konstruktio eikä poimittavissa oleva olio. Tämä ei tarkoita mieli valtaa, vaan keskustelun kautta tapahtuvaa rakentamista, jolla on oma historiallinen taustansa. Vakkari oli yhtämieltä Malmbergin kanssa tieteen olemassaolon kriteereistä 1. kohteesta, metodista intressistä. Vakkari esitti kohteen rajaamisen perusteluiksi yleiset tieteelliset perustelut, systeemitarkastelun ja perustelut suhteessa oppiaineen historiaan.

Yleiset tieteelliset perustelut olisivat henkisten tuotteiden välitys ja hankinta esim. K&I-laitosten kautta. Kyseessä on siis ennemminkin tietty ilmiö, jota abstrahoidaan

kuin instituutio. Systeemitarkastelu sisältää rajauksen muihin tieteisiin ja sen, ettei lohkota tiedettä paikasta, joka vielä kuuluisikin systeemiin. Tieteiden välinen työnjako edellyttää, että muut eivät tutki samasta näkökulmasta. Perustelut suhteessa oppiaineen historiaan sisältävät perinteen 1. pohjan, jolle tiede rakennetaan.

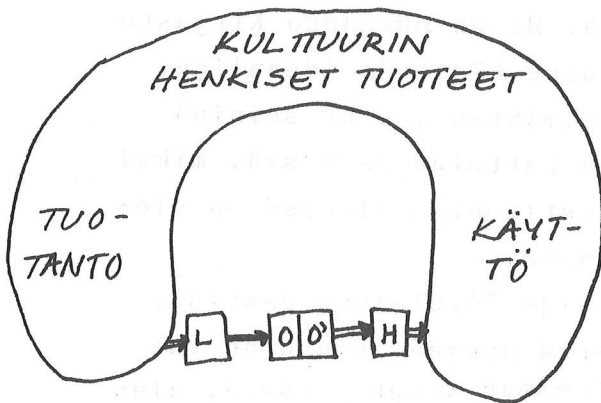
Tieteen kehittelyssä ongelmia aiheuttavat tieteen "uutuus" huolimatta pitkästä, mutta katkonaisesta historiasta. Yhteiskuntatieteitä käytettiin 1970-80-l. apuna tieteenalan hahmottamisessa, mutta kirjastotieteen ja informatiikan yhteiskuntatieteellisyyden perustasta ei keskusteltu tarpeeksi. Mukana on paljon humanistista puolta ja yhteyksiä lingvistiikkaan ja tietojenkäsittelyyn.

Kirjastotieteeseen ja informatiikkaan liittyy olennaisesti tiedonvälityksen prosessi välityksen ja hankinnan näkökulmasta. Esim. tuotannon ja käytön tutkimus sinänsä ei lunasta paikkaa

kaansa vaan ne on liitettävä ylläolevaan näkökulmaan. Meiltä puuttuu oma peruskäsitteistö, käsitteet ovat liian yleisyhteiskuntatieteellisiä eivätkä hedelmällisiä meille.

K&I-MAKKARAMALLI

L=levittäminen
 O=organisointi
 O'=toimintojen organisointi
 H=hankinta

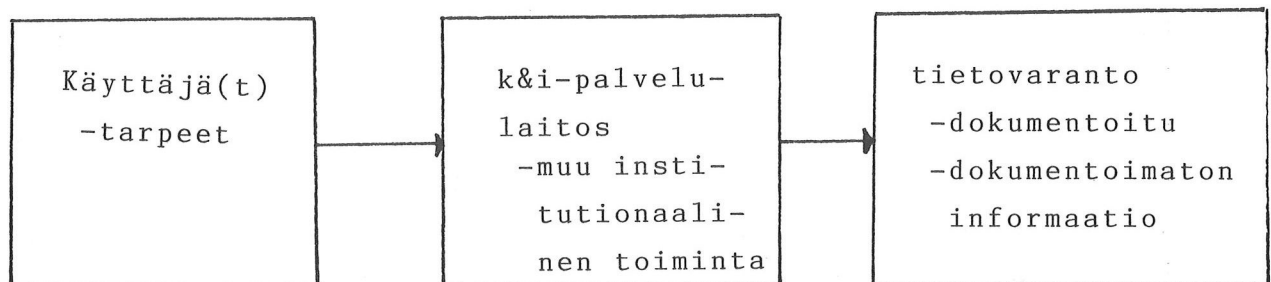
Malmberg kommentoi väliin, että erityistieteen kuuluminen johonkin tiedekuntaan ei tarkoita, että se olisi sitä kokonaan. Tiedesyste-

matiikka on välttämätöntä, vaikka niitä voikin olla useita.

Reijo Savolainen pohti alustuksessaan tutkimuskohdetta. Hän esitti tieteen omakuvan koostuvan kolmesta seikasta: tieteenalan teorian tilasta, alan tutkimustyön tilasta ja tutkimuspoliittisesta suuntauksesta.

Savolainen kävi läpi kohteseen liittyvää keskustelua, jota on ollut yllättävän paljon. Esim. Okko (1981) on esittänyt ydinalueeksi luokituksen, Suominen (1986) taas vahvaa humanistispainotteisuutta, historia literariaa ja semiologiaa. Järvelin ja Vakkari ovat kritisoineet institutiolähtöistä tiedettä kohtaan ja vaatineet tilalle käyttäjää ja käyttöä.

TIEDON SAATAVUUS:

Ongelmana on miten eri ainekset sidotaan ydinalueiksi. K&i-palvelulaitos voi olla yksi kytkentä, jolla käyttäjät kytketään tietovarantoon. Entä, jos kirjasto häviää instituutiona, silloin häviää myös tutkimuskohde.

Alustusten jälkeen käytiin keskustelua. Irmeli Hovi piti kirjastoa käsitteenä, joka kytkee tieteeemme suunnittelutieteeseen. Tieteeemme intressi olisi oikeus tietoon, ilmanyhteiskunnallista instituutiota se ei toteudu. Vesa Suominen totesi, että oikeus tietoon on kirjaston siis kirjastotoiminnan intressi ja kirjastotiede ei ole sama kuin kirjastotoiminta. Maria Forsman kommentoi, että alamme on pieni ja tutkijoiden intressit, ylevät

tai raadolliset, rajaavat tutkimuskohdetta.

Riitta Kärki totesi, että yhtä intressiä on turha hakea, koska tutkijoilla on kullakin oma taustansa, josta heidän intressinsä nousee.

Hovi puolusti vielä instituu-tiosidonnaista tiedekäsitystä. Hänen mukaansa Kirjasto tulee käsittää ideaalina, toimintana, eikä seininä ja kattoina ja kysyä, miksi instituutio yleensä on olemassa.

Reijo Sävöläinen vastasi, että nykyään tieto on yhä enemmän kauppatavaraa, alan käytännöt ovat hyvin heterogeenisiä eikä voitane puhua instituutioista.

seminaarimuistiinpanoja
tulkitsi tl

TULE IHMEESSÄ

4.-6.12. KONFERENSSIIN!

KESKUSTELUA, SAUNOMISTA,
LÄHIKONTAKTEJA KOLLEGOIHIN,
ILLANISTUMISTA, KOKEMUKSIA,
ÄÄNENAVAUSTA, ULOSANTI-
HARJOITUKSIA...

TULE! ÄLÄ KOTONA NYHJÄÄ!!!

Kirjastosta kaunokirjoitettua Skönlitteratur om biblioteket

Men jag återkommer till biblioteket och mitt mest älskade ämbetsrum, manuskriptkorridoren. Just som jag tagit galoscherna av mig och blixten ljungade förbi fönstret, steg jag litet häpen åt sidan. Jag kom genom denna rörelse fram till ett skåp, signerat P. II. b., framför vilket jag förr aldrig stannat, emedan jag hittills uteslutande sysselsatt mig med skåpen X, Y, Z, däri Palmsköldska samlingarne och några dokumenter från Lucidor i största ypperlighet hållit mig upptagen. Ensligheten i rummet djungeldens frasande, bokstäverna P. II. b., som förut varit mig så intetsägande, och därför just i detta ögonblick syntes mig desto mer underbara; med ett ord, allt sammanlagt, och säkert allrämest försynens hemliga skickelse, gjorde, att jag grep i min ficka efter nyckeln till detta ominösa skåp, men fann den icke, utan fick i stället tag i min snusdosa.

Jag tog mig således med darrande hand en liten pris. Jag kände sedan åt i min andra västficka, och där låg nyckeln.

Nu uppläste jag skåpet. Jag steg undan med förskräckelse — skåpet var alldeles tomt! En, som icke är bibliotekarius, skall icke förstå min känsla; men varje man av mitt yrke förnimmar vid anblicken av en boklös bokhylla eller ett tomt bokskåp samma rysning, samma is i blodet, som vid åsynen av ett lik. Böckerna borta — det är detsamma som: själen borta. Under det jag på detta sätt stod och stirrade på ingenting, framför ett skåp, som kanske på femtio år icke varit öppnat, kom åter en åskknall, en ljungeld bröt sig förbi mitt närmaste fönster och upplyste i en blink skåpets innersta gömslen. Där blev jag nu varse ryggen av någonting hopvirket. Jag hade mod att sträcka in handen och att taga ut det. Det hade en rygg av rött saffian.

Jag bar fram mitt fynd till bordet och besåg det. Stilen fann jag ful, ojämn, bokstäverna än små, än stora, nästan alla spensliga, vassa och oparallella. Jag förstod härav, att jag framför mig icke hade en "kopia", utan en "autograff". Titel saknades; jag gav därför det hela, efter ryggen, namn av det röda manuskriptet.

AJATUSTA
ETSIMÄSSÄ

10

Miten tehdä taidetta tieteestä eli otteita graduntekijän päiväkirjasta

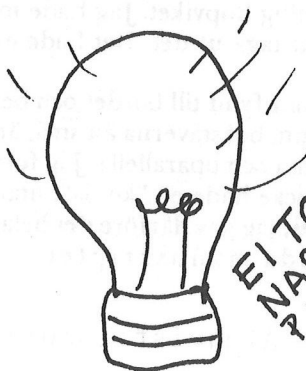
Maanantai : oivallanko?

Luen uusinta hankintaani: Tieteen vapaus ja tutkimuksen etiikka. Max Weber julistaa kirjoituksessaan Tiede ammattina ja kutsumuksena : "Mikään sellainen ei ole ihmiselle ihmisenä minkään arvoista, mitä hän ei VOI tehdä INTOHIMOISESTI Intohimo on "oivalluksen" edellytys."

"Tuo oivallus ei kuitenkaan synny väkisin. Oivallus ei korvaa työtä. Työ taas ei voi korvata oivallusta eikä pakottaa sitä syntymään, ei liioin intohimo. Molemmat yhdessä houkuttelevat sitä esiin. Mutta se tulee silloin kun sitä huvittaa, ei silloin kun meitä huvittaa."

"Oivallukset välähtävät aina juuri silloin kun niitä ei odota. Ne eivät kuitenkaan olisi tulleet mieleen, elleivät niitä olisi edeltäneet tuo kirjoituspöydän ääressä pohtiminen ja intohimoinen kysymysten asettaminen.

Edelleen ajankohtaista juttua, vaikka onkin kirjoitettu jo 1917. Kummallista, että esim. koko kesän tulos gradun suhteen voi olla "vain" yksi ajatus.

EI TOIMI
NAPPULASTA
PAINAEN

HMM... KIRJOITANRA
TÄMÄN MUISTIKIRJAANI

Tiistai - On the road again...

Tutkimuksen arkea. Sovituista haastatteluista toinen peruuntuu, koska "uhriparka" on sairas. Onneksi toinen kuitenkin onnistuu ja osoittautuu erittäin antoisaksi, joskin vaativaksi. Suomeksi : sekä haastattelija että haastateltava ovat puhki 1 1/2 tunnin puhumisen jälkeen.

Päivä on huono muutenkin : perjantain haastattelukin peruuntuu, koska proffa on liian kiireinen. Minkäs teet, kun olet osasi = haastateltavasi valinnut. Tutkija, jota pyydystän myös, osoittautuu niin ikään liian kiireiseksi ennen joulua. Palataan asiaan ... SMILE!

Keskiviikko : Ajatus, katoava kansanperinnettäkö?

Muistiinpanoja: istuessani junassa tulee mieleeni yht'äkkiä ajatuksen syntyminen. Sehän muistuttaa sonaattimuotoa : esittelykehittely-kertaus, ehkä lopukekin. Sitähän se on : Gradua koskeva ajatus syntyy jostakin, sitä kehitellään edelleen, kunnes lopulta huomaa sen alkuperäisen olevan sittenkin parhaan. Kaiken lopuksi se joko hyväksytään ja liitetään edellisiin tai hylätään.

A - B - A' - C

Etsin kuumeisesti paperia laukustani saadakseni jutun ylös. Ajatukset tuntuvat noudattavat kaavaa : ota kiinni tai kadota! Löydän kamojeni joukosta vain junalipun ; saa keltavata. Raapustan paperille harakanvarpaita niin kiihkeästi, että melkein unohdun junaan...

Täytynee lisätä, ettei tämä ole parasta muistiinmerkitsemistekniikkaa.

Luen Rutilan kirjaa : hän luonnehtii päätelmien lajeja : induktio, deduktio ja abduktio. Abduktio on älyn välähdys, kirkkaan hetken oivallus, ajatus, joka organisoii ja järjestää empiiristä aineistoa.

Torstai on toivoa täynnä

Jälleen yksi haastattelu. Uhri-parka on toipunut sairaudestaan. Haastatteli-parka taas on elämänsä nuhassa. Tuntuu, että kittiä on jo aivoisakin. Kaiken hyvän lisäksi haastateltava kysyy monta kertaa, haluanko hänen vastaavan näin tai noin. Rääkättynä tuskastun ja sanon toivovani, että hän vastaa, that's all!

Illemmalla käyn "virikistytymässä" yhdessä tentissä. Sänky kutsuu...

Perjantai

Ajatus - tuumasta toimeen?
Toteutus - onko elämää opiskelun jälkeen?

Opiskelu on siitä antoisaa touhua, ettei tarvitse aina pelkästään yksin pohtia juttuja. Onhan olemassa kuppiloita, joissa tapaa muita kohtalotovereita. Olen samaa mieltä kuin ukko-Garveykin, joka toteaa : Communication: The Essence of science. Helpottaa, kun saa jutella gradustaan muiden kanssa. Muut saattavat auttaa silloin, kun itse ei näe ja on joutunut umpikujaan.

Toinen yhtä tärkeä asia on kommunikaatio itsensä kanssa eri aikoina. Sininen muistikirjani on jo kohta täynnä kaiken maailman juttuja. Toteutus on myös sitä, ettei päästä ajatusta karkuun.

Perjantain juna vie minua kohti kotia ja uskon vakaasti, että on myös olemassa elämää opiskelun jälkeen. Ainakin kotona minua odottaa yksi relikti, joka on jo töissä. Minun valmistumiseni taas on jo toinen juttu...

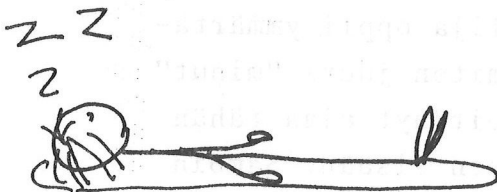
Lähteet:

Garvey, William D.,
Communication : the essence of science. Oxford 1979.

Rutila, Lauri Olavi,
Miten teen tiedettä taiteesta. Keuruu 1986.

Sininen muistikirjani

Tieteen vapaus ja tutkimuksen etiikka. toim. Klaus Mäkelä. Helsinki 1987.

ALITAJUNTA TYÖSKENTELEE
ÖISIN -TOIVOAKSENI!

Muiden kokemuksia odottaen
Arja Kärkkäinen

AINEOPINNOT

Kirjastotieteen ja informatiikan opintokokonaisuutta tarkastellaan taas nyt loppusyksystä sillä silmällä, miten aineopintojen uudistustyö on onnistunut ja mitä uusimista osin vanhentuneisiin vaatimuksiin löytyy.

Aineopinnoista järjestettiin marraskuussa kysely eri opintovaiheissa olevien luennoilla. Palautteessa toivottiin (tietenkin) toisaalta tieteellisempää ja toisaalta käytännöllisempää opetusta.

Rakenteellisia muutoksia ei erityisesti esitetty, jollei sellaiseksi voi katsoa sivuaaineopiskelijoiden halua nopeuttaa opinnoissa etenemistä. Harjoituskurssien ja periodikurssien vuoksi monen opiskelijan aineopintojen suoritus on kovin takkuista. Myös työsäkävät ja perheelliset opiskelijat valittivat periodiopetuksen ja harjoituskurssien tekävän opiskelun hankalaksi.

SYYNISSÄ

ALOITTELIJAN NÄKÖKULMASTA

Peruskussin antiin olivat opintojaan aloittelevat keskimäärin tyytyväisiä. Purnauksen kohteena oli kurssin pituus ja opetettävien asioiden suuri määrä. Kurssiin liittyvät kirjat koettiin liian yleisiksi ja irrallisiksi.

Ilmeisesti opiskelijat kritisoivat peruskurssia vasta myöhemmässä opintojen vaiheessa. Sinänsä hyvä asia: opiskelija oppii ymmärtämään, miten juuri "minut" olisi pitänyt ajaa tähän aiheeseen sisään. Samoin hyvä asia, että opetus ja opiskelu tuo uusia näköaloja siihen, mitä asioita pitäisi yleensä opettaa ja pitää tärkeinä.

Viitetietokantaprojekti on saanut hyvän vastaanoton. Pullonkauloina on luetteloinnin ja luokituksen luentojen etäisyys projektin alkuvaiheen harjoituksiin - käytännön harjoitukset laahaavat kaukana teorian jäljessä. Noviseilla ATK-laitteistojen toimintojen mysteerit askarruttavat.

Tiedon tallennuksen ja haun kirjatentin aineistossa havaittiin päällekkäisyyttä sekä keskenään että luennon B7 kanssa. Kertaus on opintojen äiti, mutta silti... Salton & McGillin kirjaa pidettiin liian vaikeana.

Tiedon rakenne ja lähteet -luentoa käy luennoimassa eri tieteenalojen vierailuvat luennoitsijat. Ongelmana on vain, etteivät luennoitsijat tiedosta, kenelle puhuvat. Luonnontieteiden, taloustieteiden ja tekniikan edustajia toivotaan lisää.

Kirjastolaitoksen hallinnon ja suunnittelun luennoista vallitsee kahdelaisista ajattelua: toiset katsovat, että hallintoluentoja on nykyiselläänkin liikaa, toisten mielestä niitä pitäisi lisätä nykyisestä.

Aineiston tuotannon ja valinnan luennon johdanto-osan aika on liian lyhyt. Kustannuskysymyksiä ja valintaongelmia tulisi voida käsitellä enemmän luennolla.

Tieteellinen metodi kirjastotieteessä ja informatiikassa sai kritiikkiä osakseen: luennoitsijaa kritisoitiin (sekä Laaksovirtaa että Kokkosta) ja luennon sisältöä kritisoitiin.

Proseminaarista saa opiskelijoiden mielestä liian vähän opintoviikkoja. Laitoksen tietokoneiden käyttö tiedonhakuun on ollut vaikeaa opiskelijoille.

Yleisten tiedonlähteiden luentoa voisi vastaajien mielestä tiivistää. Ohessa luettavasta kirjasta ei pidetty. Luennon ja harjoitusten tulisi tukea toisiaan paremmin. Sivuaineopiskelijoilla harjoitukseen mukaan pääsy tuntuu tukalalta.

Luokituksen ja luetteloinnin luennot ovat nykyisessä koulutusohjelmassa jääneet vaille harjoitusten tuomaa tukea. Käytäntö on aloittelevalle opiskelijalle vielä vieras. Eräs kyselyyn vastannut kirjoitti osuvasti: "Luokitus ja luettelointi ovat sen laatuksia juttuja, että niiden lähestyminen teorian ja vain teorian kautta on kuin yrittäisi sanallisesti selittää kengän nauhojen solmimista".

B4-luento Kirjasto- ja tietopalvelulaitos kulttuurisena ja yhteiskunnallisena palvelulaitoksena jakaa kuulijoidensa mielipiteet kahtaalle.

Ensimmäisen vuoden opiskelijat eivät olleet saaneet syksyn 1986 luennosta mitään olennaista irti, kun taas pidemmälle ehtineet pitivät luentoa erityisen mielenkiintoisena. Luennoitsija on vaihtunut joka luentosarjalla ja kuulijat ovatkin sitä mieltä, että luennon sisältö riippuu paljon luennoitsijasta.

KUN PERUSTEET ON SELVILLÄ

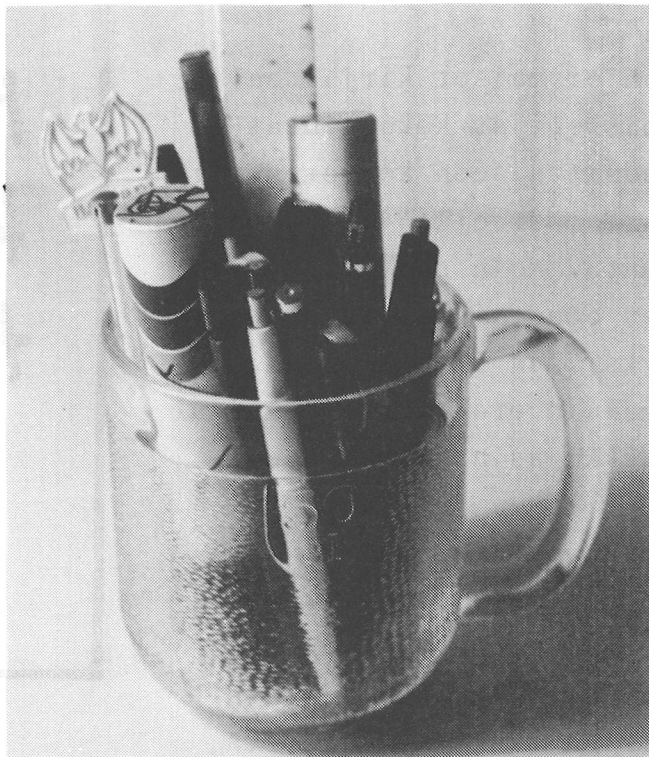
Dokumentaatiokielten perusteet on kuulijoista enimmäkseen mielenkiintoinen. Aihe on erään mielestä liian abstrakti, mutta toisen mielestä luokituksen ja indeksoinnin ymmärrys syvenee.

Tiedonhaun perusteiden artikkelien vaikeustaso ja määrä sai kritiikkiä osakseen. Jos ei tietokoneista etukäteen tiedä mitään, voi luento olla työläs.

HAJANAISIA MIELIPITEITÄ,
VÄHÄN VASTAAJIA

Kyselyyn vastasi valittavan harva opiskelija, joten varsinaisia johtopäätöksiä siitä ei voi tehdä. Vielä ei ole kuitenkaan myöhäistä esittää painavaa sanaansa asiasta. Siitä vain koulutusohjelmatyöryhmän (opiskelija)jäsenelle juttelemaan.

IK

Wesvojaki rantaineen ja siivat Pietarin; ... ja äännet Veneski Prospektin...

Leningradin matka munnitteilla

HELMI-MAALISK. 1988 - KIINNOSTAAKO?

Eremitaasin aarteet * Перестройка * Venäläinen keittiö * Кавиар * Дом Книгин kirjat * Ресторан Kirovin ooppera ja baletti sekä muut teatterit * Чай
Votkaturistit * Ленин * Alkuasukkaat * Музей Tiedeakatemian kirjasto * Очень приятно!

ALA SÄÄSTÄÄ! (ja seuraa ilmoitustaulua)

Pohjoismaiset kirjastoalan opiskelijat kokoontuvat vuosittaiseen konferenssiin Tampereelle 4.-6. joulukuuta. Noin sadan virallisen edustajan lisäksi esityksiä ja iltaohjelmaa seuraamaan ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet.

Seuraavassa lyhyt esittely kirjastoalan tutkimuksesta Suomessa - pohjana on käytetty konferenssia varten tehtyä selvitystä, joka pohjautuu lähinnä suomenkieliseen 1980-luvun tutkimukseen.

Tutkimus näyttää vireytyneen voimakkaasti 70-luvun puolivälissä. Sysäyksen antoi kirjastotieteen ja informatiikan professuurin perustaminen Tampereen yliopistoon. Vuoden 1975 jälkeen julkaistuista artikkeleista jaraporteista 1/3 on ollut kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen opettajien, tutkijoiden ja jatko-opiskelijoiden töitä.

Tutkimusalueista kirjastohistorian tutkimus on vähentynyt ja kirja- ja sivistyshistoriallisen tutkimuksen määrä on pysynyt samana toisen maailmansodan jälkeen. Keskeisinä tutkimusalueina ovat 70-luvun puolivälistä olleet tiedon välittämisen ja käy-

Merkintöjä konferenssi- teemasta

tön, tallennetun tiedon ongelmien sekä julkaisutoiminnan ja kokoelmien tutkimus ja selvitystyö. Tärkeä tutkimusalue on ollut tiedon välittymisen ja käytön tutkimus, kirjastonkäyttötutkimukset, teknistieteellinen kommunikaatio, tietovirrat, tiedonhankintakanavat ja -lähteet. Tallennetun tiedon ongelmia pohtivissa tutkimuksissa ovat olennaisia olleet tietokannat sekä luokituksen ja indeksoinnin, luetteloinnin ja bibliografiatyön ongelmat. Uuden tietoteknologian vaikutusten tutkimus on lisääntynyt 80-luvun puolivälistä lähtien.

Oppialan itseanalyysi alkoi samanaikaisesti yliopistotutkimuksen kanssa. Pohdittavina ovat olleet kirjastotieteen rakenne, suhde filosofiaan, kirjastokäytäntö, kirjastotieteen ja informatiikan tutkimuskohde, sekä informatiikan kaksi historiaa.

Vuosina 1975-84 julkaistujen kirjasto- ja informaatioalan tutkimusten ja selvitysten te- kopaikat:

TaY/kirjastotiede ja inf.	50
HYK	13
Muut korkeakoulukirjastot	20
VTT	9
Muut tieteell. laitokset	22
Muut	35

Tutkimusten rahoittajina ovat toimineet Suomen Akatemia, ope- tusministeriö, liikenneminis- teriö sekä muutamat muut minis- teriöt. Lisäksi rahoittajina ovat olleet yksittäiset säätiöt ja rahastot. Osa tutkimuksesta on tehty virkatyönä tai opin- näytteinä. Tutkimusta tukevat myös Nordinfo ja Tinfo.

Laajemmista projekteista on selvityksessä esitelty TIKKU, MAATI ja Tietotekniikan vaiku- tukset korkeakouluissa-projekti. Tietotekniikan kokeiluprojekti Tikku käynnistettiin 1985 Van- taan kaupunginkirjastossa Suo- men kirjastoseura toimesta. Kokeilussa tutkittiin tietotek- niikan erilaisia laitteistoja ja järjestelmiä luonnollisessa käyttöympäristössä. Samalla ar- vioitiin kotimaisten tiedostojen käyttökelpoisuutta yleisten kir- jastojen asiakkaiden kannalta. Tämä mm opetusministeriön ra- hoittama kokeilu päättyy tänä vuonna ja se on osoittautunut onnistuneeksi.

Maati eli maaseudun kirjastojen tietopalvelukokeilu liittyy lii- kenneministeriön joukkotiedotus teknologian tutkimusohjelmaan. Projektissa pyritään kehittä- mään tietopalvelun tehostamis- mahdollisuuksia uuden teknolo- gian avulla. Projekti toteute- taan tehostetun tietopalvelun kokeiluna kahdessa pienessä kunnassa rahoittajina kunnat liikenneministeriö ja opetus- ministeriö.

Tietotekniikan vaikutukset kor- keakoulukirjastoihin-projekti tutki tieteellisten kirjasto- jen tietotekniikan käytön laa- juutta, työn organisoinnin on- gelmia, työn tieto- ja taito- vaatimuksia sekä tietotekniikan käytön tarkoituksenmukaisuutta.

Kirjastotieteen ja informatii- kan laitokselle on tehty 9 li- sensiaattityötä ja 4 väitöskir- jaa. Pro gradu- tutkielmia on vuosina 1980-86 valmistunut 159 kpl. Suosituimpia aihealu- eita ovat olleet kirjasto- ja informaatioalan tiedon organi- sointi, kirjastoalan aineisto sekä työmuodot yleisissä kir- jastoissa.

Selvityksen laatijat ovat käyt- täneet seuraavia lähteitä:

P Vakkari: Historia litterari- asta kirjastotieteeksi ja in- formatiikaksi, Kirjastotiede ja informatiikka 4(1) 1985

T Lehtinen: Proseminarityö 1987

Struntprat

POHJOISMAINEN KIRJASTOALAN OPISKELIJOIDEN KONFERENSSI
LÄHESTYY JA SINNEHÄN OLEMME KAIKKI MENOSSA...

Yhtä jos toistakin saattaa huolestuttaa miten selvitä
vajavaisella kouluruotsilla edes niiden svenskien kanssa,
tanskalaisista ja norjalaisista nyt puhumattakaan.

Asiasana ojentaa auttavan kätensä ja tarjoaa tiiviinkpake-
tin keskeistä kokoussanastoa på finsk, svensk, dansk och
norsk.

FINSKA	SVENSKA	DANSKA	NORSKA
(sisään)pääsy	tillträde	adgang	adgang
tietoinen	medveten	bevidst	bevisst
loma	semester	ferie	ferie
hämmästynyt	förvånad	forbavset	forbausset
puheenjohtaja	ordförande	formand	formann
ero	skillnad	forskel	forskjell
erilainen	olik	forskellig	forskjellig
yhteinen	gemensam	fælles	felles
tuntea	känna	føle	føle
onni	tur, lycka	held	hell
nopea	snabb	hurtig	rask
muistaa	minnas	huske	huske
mukava	trevlig	hyggelig	hyggelig
matkalaukku	resväska	kuffert	koffert
pitää (jstakin)	tycka om	lide	like
hauska	rolig	morsom	morsom
saako täällä			
polttaa	får man röka här	må man ryge her	er det lov å røyke her

FINSKA	SVENSKA	DANSKA	NORSKA
tarvita	behöva	trænge til	trengje
vaikea	svår	vanskelig	vanskelig
höpinä,			
tyhjä puhe	struntprat	vrøvl	tøv, tull
noin	ungefär	omtrent	omtrent
tehtävä	uppgift	oppgave	oppgave
olla tapana	bruka	pleje	pleie
nätti, kaunis	snygg, vacker	pæ n	pen
mukava mies	trevlig karl	rar mand	hyggelig kar
rauhallinen	lugn	rolig	rolig
lukukausi	termin	semester	semester
kiva	kul	skæ g	gøy
ymmärtää	förstå	skønne	skjønne
kysymys	fråga	spørgsmål	spørsmål
äänestää	rösta	stemme	stemme
olla kiire	ha bråttom	have travelt	ha det travelt

Kuten huomaatte on syytä pitää erillään ruotsalaisten loma = semester ja tanskalais-norjalaisten lukukausi = semester. Samoin esim. Hade roligt! voi aiheuttaa erilaisia tuntemuksia riippuen siitä sanooko sen ruotsalainen vai norjalainen. Ja jos tanskalainen sanoo: Jeg lider finner, hän ei suinkaan tarkoita, että kärsii finneistä vaan että pitää suomalaisista. Mutta pikasanastomme tarkoituksena ei suinkaan ollut pelästyttää suomalaisia kokousedustajia. Yllättävän heikolla kielitaidolla pärjää, kun vain uskaltaa yrittää. Ja aina voi kääntää keskustelun englanniksi, useimpien tanskalaisien kanssa se on jopa välttämätöntä. Abolaiset ovat hyviä tulkkeja, silloin kun itse ymmärtävät. Lycka till!

Husk! Det er ikke vanskeligt og snakke med dansker, men å skønne dem: det er litt magiskt.

(Lähde: Norden kallar. Oy Yleisradio Ab)

Runosuoni

jokainen ihminen on ydinaseeton vyöhyke
rauhoitettu elämälle

tulaa neutronipommi ja tappaa
kaiken orgaanisen elämän:
sammakonkuodon, neliapilat ja ihmiset

maa on avara ja autio
näsinneula puhuu vetten yli ilveshotellille
— ne olivatkin turisteja kaikki näemmä,
käymätieltään tampereella

luonnollisesti rakastutaan

pieniin ja sieviin
komeisiin ja voimakkaisiin

kuka rakastaisi

isoa lihavaa kissaa

kermanlatkijaa

linnuntappajaa

entä ihmistä

EP.

Oili Kokkonen

Vieraileva tähti

VERTAILUA MENNEESEEN

Oili Kokkonen on syksyn 1987 toiminut kirjastotieteen ja informatiikan apulaisprofessorin (opetuslana kirjastotiede) virassa. Paikka on hänelle vanha ja tuttu: hän on toiminut opettajana Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksella vuosina 1969 - 1977 ja Tampereen yliopiston palkkalistoilla hän on ollut yhteensä 22 vuotta.

Opettajakunnan vierailevalta tähdeltä olisi ollut mielenkiintoista saada ulkopuolisen arvio meidän toivomistamme, mutta Oili Kokkonen ei kokenut itseään mitenkään ulkopuoliseksi.

Vuonna 1969 Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksella oli töissä kaksi lehtoria. Vuoteen 1977 mennessä opettajakunta koostui yhdestä professorista, neljästä lehtorista ja yhdestä assistentista. Tälle välille ajoittui Kokkosen mielestä laitoksen suurimmat muutokset. Vuoden 1977 jälkeen ei ole koettu 70-luvun mullistuksia vastaavia järkytyksiä. Hallinto ja tutkinnonuudistus työllisti vähäistä henkilökuntaa.

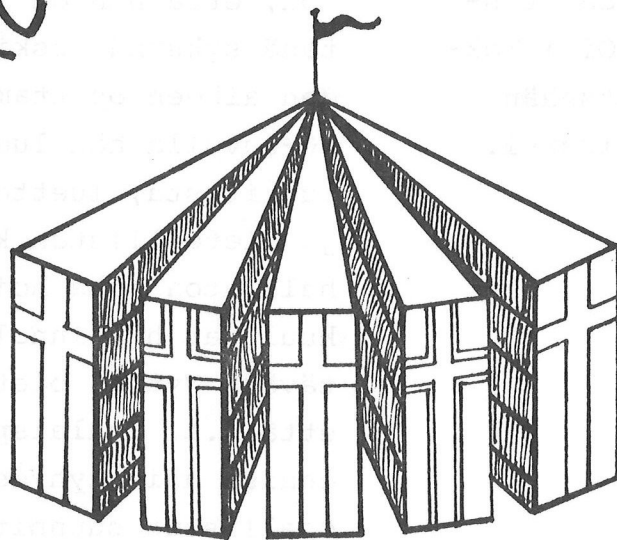
Opettaminen ei ole juuri muuttunut sitten 70-luvun. Kokkosen mielestä on hienoa, että hän on voinut tänä syksynä keskittyä kahden aiheen opettamiseen; 70-luvulla hän luennoi luokitusta, luettelointia ja tieteellisten kirjastojen hallintoa sekä hoiti hänelle kuuluvat hallinnolliset tehtävät. Nyt ei oletetakaan, että v.t. apulaisprofessori osaisi näin lyhyessä ajassa osallistua suunnittelu- ja hallintotyöhön.

Ehkä nykyään opiskelijat ovat Kokkosen mielestä nuorempia ja ujompia esittämään mielipiteitään kuin edellisen vuosikymmenen opiskelijat. 70-luvun opiskelijoissa oli enemmän sellaisia, joilla oli paljon työkokemusta ja aikaisempi tutkinto ja he uskalsivat ilmaista ajatuksiaan. Opetuksessa tällä laitoksella on aina vaikeus siinä, että opiskelijoilla on niin erilaiset taustat opintojen ja työkokemuksen suhteen. On muistettava, että joukossa on hyvin erilaisia opiskelijoita.

TUTKIMUS YHTEYTEEN KENTÄN KANSSA

Nyt Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksella on Kokkosen mukaan aivan eritavoin henkistä kapasiteettia tutkimustyöhön. Hänen mielestään tutkimuksen tulisi pyrkiä yhteyteen kirjastojen kanssa. Alan kannalta voisi olla myöskin hyvä, jos laitoksen henkilökunta voisi välillä työskennellä lyhyen ajan kirjastossa tai osallistua lähellä kirjastoja olevaan soveltavaan tutkimukseen. Myös kirjastonhoitajan on hyvä panna itsensä tiukalle: opettaa ja opiskella.

KONFERENSSI '87

OILI KOKKONEN LAINATTU
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Oili Kokkonen on "oikeasti" Jyväskylän yliopiston kirjaston ylikirjastonhoitaja (=johtaja). Työstään hän totesi, että opintojen suunnittelu ei ollut mitään helppoa hommaa vuosien 1969 - 1977 aikana, mutta ei ole kirjaston johtaminenkaan.

OPISKELIJAT EHKÄ NUOREMPIA
NYKYISIN

Nykyajan opiskelijoita luonnehditaan Oili Kokkosen mukaan kiltimmiksi, hiljaisemmiksi ja kunnianhimoisemmiksi kuin ennen. Sellaisia on ollut joukossa aina. Vaikka hän ehtii tutustumaan valitettavasti vain vähän nykyajan opiskelijoihin, tunnelma luennolla on pääpiirteissään sama kuin ennenkin.

1970-luvulla taisteltiin siitä, onko mahdollista yleensä valmistua yhteiskuntatieteiden kandidaatiksi pääaineena kirjastotiede ja informatiikka. Nyt tilanne on aivan toinen.

Kirjastoissa tehtävä selvitystyö tulisi Kokkosen mielestä tuoda lähemmäksi yliopistollista tutkimusta. Tutkimusenteko ei saisi keskittyä pelkästään kirjastotieteen ja informatiikan laitokselle. Tutkimus tuntuu olevan liian kaukana kirjastojen todellisuudesta.

TÄYDENNYSKOULUTUS ON IN

Vanhemman koulutuksen saaneet ovat olleet innostuneita täydennyskoulutuksesta. Täydennyskoulutusmarkkinoilla olisi Kokkosen mielestä hyvä, jos laitoksen panos olisi mukana suunnittelussa ja opetuksessa.

Ylityöllistetyillä opettajilla ei ole juurikaan resursseja tähän toimintaan.

Kokonaisuudessaan syksyn opetus on ollut mielenkiintoista ja hauskaa Kokkosen mielestä. Erilainen työympäristö ja toisenlaiset ongelmat kiinnostavat vastuunalaisen päätyön vastapainona.

Juu

KIRJASTOTIETEEN APULAISSPROFESSORI Jatkokertomuksen viimeinen osa

Kun tiedekuntaneuvosto oli tehnyt virkaehdotuksen asettaen äänin 14-3 Katariina Eskolan ensimmäiselle ehdokassijalle, teki Pertti Vakkari Tampereen yliopiston muutoksenhakulautakunnalle valituksen.

24.4.1987 päivätyssä valituksessaan Pertti Vakkari on sitä mieltä, että tiedekuntaneuvosto on menetellyt virheellisesti sekä todetessaan Katariina Eskolan tieteellisesti päteväksi haettavana olevaan virkaan että asettaessaan hänet ensimmäiselle sijalle virkaehdotuksessa.

Vakkarin mielestä "ottaessaan lähtökohdaksi Eskolan yleisen yhteiskuntatieteellisen pätevyuden viran opetuslalla osoittamaansa pätevyyttä ensisijaisempana... tiedekuntaneuvosto on todennut Eskolan päteväksi riittämättömin perustein."

Lisäksi Vakkari katsoo, että "ohittaessaan hakijan (Vakkari) tieteelliset ansiot viran alalla ja päätymällä pitämään Eskolaa pätevimpänä ensisijaisesti yleisten yhteiskuntatieteellisten kvalifikaatioiden nojalla, tiedekuntaneuvosto on asettanut yleiset yhteiskuntatieteelliset kriteerit viran tieteen- ja opetuslalla osoitetun pätevyuden edelle."

Todetessaan vielä omat ansionsa viran alan käytännön perehtyneisyydessä selvästi monopuolisemmiksi ja runsaammiksi kuin Eskolalla on Vakkari sitä mieltä,

että "tiedekuntaneuvosto on ylittänyt harkintavaltansa asettaessaan Eskolan ensimmäiselle sijalle virkaan nimitettäväksi."

Näillä perusteluilla Pertti Vakkari vaatii ehdollepanoa muutettavaksi ja itsensä asettamista ensimmäiselle ehdokassijalle.

Lausunnossaan 27.5.1987 muutoksenhakulautakunnalle Vakkarin valituksesta tiedekuntaneuvosto toteaa: "yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto on asiassa toiminut täysin sille kuuluvan harkintavallan puitteissa ja moitteetomasti."

"Vakkari ylitti pätevyuden rajan erittäin täpärästi...Tällä seikalla oli merkityksensä ehdollepanossa." "Tiedekunnan päätöksiin vaikutti myös se, että uutena ja tutkijaperustaltaan kapeana tieteenalana kirjasto-tiede ja informatiikka voi merkittävästi hyötyä siitä teoreettisesta ja metodisesta tiedosta ja taidosta, jota hakija Eskolalla asintuntijalausuntojen valossa kiistatta on hallussaan."

Jatkokertomuksen
alku numeroissa
1, 2 / 1987

"Kaikissa kolmessa asiantuntijalausunnossa Katariina Eskolan tieteellistä tuotantoa pidetään mittavana ja laadultaan hyvänä. Vakkarin tuotannosta taas asiantuntijat esittävät varsin kriittisiä käsityksiä erityisesti menetelmälliseltä kannalta. Asiantuntijalausuntojen valossa ei mitenkään voida päätyä Vakkarin valituskirjeessä esitettyyn käsitykseen, että hän olisi Eskolaa ansioituneempi, jos asiaa arvioidaan tieteellisen näytön valossa."

"Viime kädessä kysymys on siitä, että tiedekuntaneuvosto ei ole halunnut asettaa niukoin ja menetelmällisesti kyseenalaisin näytöin varustautunutta hakijaa monipuolisen, ansioituneen ja kokeneen tutkijan edelle turvautumalla ahtaisiin ammatillisiin ja oppialamäärityksiin."

Tiedekuntaneuvosto katsoi vielä ettei Pertti Vakkarin valituskirjeessä ole yksilöity sitä, miten hänen yksityistä (oikeudellista) oikeuttaan olisi loukattu. Näin ollen ei olisi olemassa perusteita muuttaa tiedekuntaneuvoston asiassa tekemiä päätöksiä.

Muutoksenhakulautakunnan esittelijä Juha Salonen toteaa, että "valitusasiakirjoista ja viran täyttöä koskevista muista asiakirjoista ilmenee, että tiedekuntaneuvoston piirissä ei olla yksimielisiä kirjastotieteen ja informatiikan, opetusalaana kirjastotiede oppiainesiällöstä... Samoin näyttää asiantuntijoiden lausunnoissa käsitetyt oppiala toisistaan poikkeavalla tavalla."

Juha Salonen on esittelyssään sitä mieltä, että "määrityksen 'opetusalaana kirjastotiede' jäädessä jossain määrin epäselväksi lienee katsottava, että tiedekuntaneuvosto ei ole ylittänyt harkintavaltaansa omaksumessaan käsityksen kirjastotieteestä opetusalaana ja määritelllessään hakija Eskolan tuotannon sijoittumisen opetusalalle. Näin YT Pertti Vakkarin valitus olisi hylättävä."

Muutoksenhakulautakunta kuitenkin päätti kokouksessaan 1.9., että "yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvoston päätös ehdollepanosta... loukkaa valittajan yksityistä oikeutta, minkä vuoksi muutoksenhakulautakunta harkitsi oikeaksi hyväksyä Vakkarin valituksen ja kumoten yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvoston päätöksen asettaa Vakkarin 1. ehdokassijalle ja Eskolan 2. ehdokassijalle avoimna olevaan kirjastotieteen ja informatiikan, opetusalaana kirjastotiede, apulaisprofessorin virkaan."

20.11.1987 kansleri nimitti YT Pertti Vakkarin kirjastotieteen ja informatiikan, opetusalaana kirjastotiede, apulaisprofessorin virkaan 1.1.1988 alkaen.

Informatiikan apulaisprofessori jatkokertomus jatkuu

Kirjastotieteen apulaisprofessorin virantäytön päätyttyä on laitoksellamme edelleen vireillä informatiikan apulaisprofessorin virantäyttö. Ratkaisuja asiassa voitaneen odotella jo ensi vuoden alussa.

Kirjastotieteen ja informatiikan, opetusalan informatiikka, apulaisprofessorin virkaa hakivat YT Kalervo Järvelin ja YT Tuula H. Laaksovirta. Tiedekuntaneuvosto päätti kokouksessaan 25.3.1987 pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä virkaan professori Yrjö Aulin-Ahmavaaran, dosentti Kari T. Elorannan ja professori Eero Peltosen.

Hakijoista Tuula H. Laaksovirta valitti asiantuntijoiden valinnasta. Valituksensa hän perustelee sillä, että kaikki lausunnonantajat ovat matemaattis-tietojenkäsittelyopillisesti suuntautuneita. Laaksovirran mielestä "tiedekunta on asiantuntijavalinnallaan tehnyt informatiikan tieteenrajauksen, joka epäilemättä sopii toiselle hakijoista. Koska informatiikka voidaan nähdä myös laajemmin yhteiskuntatieteellisenä oppiaineena, katson, että esitetyt lausunnonantajat eivät edusta tasapuolisesti viran tehtäväpiiriä."

Erityisesti Tuula H. Laaksovirtaa arvelutti Yrjö Aulin-Ahmavaaran valinta asiantuntijaksi, koska "oma tutkimukseni ja metodologinen käsitykseni on juuri Aulin-Ahmavaaran arvostelemaa metodologiaa. On aivan ilmeistä, että Aulin-Ahmavaaran ja oma tiedekäsitykseni ovat täysin toisistaan poikkeavat."

Tiedekuntaneuvosto ei 29.4. 1987 kokoontuessaan katsonut aiheelliseksi muuttaa asiantuntijavalintaa. Tiedekuntaneuvoston mielestä kaikilla lausunnonantajilla oli kylliksi yhteiskuntatieteellistä koulutusta ja kykyjä arvioida Tuula H. Laaksovirran edustamaa yleisempää yhteiskuntatieteellistä informatiikan tutkimussuuntausta. Koska Kalervo Järvelinin tutkimustyö on suuntautunut spesifimmin tietojenkäsittelyopin suuntaan, oli tiedekuntaneuvoston mielestä erityisesti turvattava hänen oikeutensa tulla oikein ymmärretyksi ja arvioiduksi.

Puheenjohtaja Osmo Apunen korosti lisäksi sitä, ettei tiedekuntaneuvoston toki tarvitse kokonaan tukeutua asiantuntijalausuntoihin hakijoiden tieteellistä pätevyyttä arvioidessaan, jos lausunnot osoittautuvat yksipuolisiksi. Apusen mielestä olisi myös hyvin mielenkiintoista kuulla Aulin-Ahmavaaran käsitys informatiikasta.

Tuula H. Laaksovirta peruutti hakemuksensa 6.5.1987.

Asiantuntijalausunnot tulivat nopeasti ja lokakuun kokouksessa voitiin ratkaista Kalervo Järvelinin tieteellinen pätevyys. Lausunnot olivat kauttaaltaan kehuvia. Kaikki kolme asiantuntijaa pitivät häntä selvästi pätevänä.

Professori Yrjö Aulin-Ahmanvaara määrittelee ensin informatiikan tiedon tuotannon, välityksen ja kulutuksen loogis-matemaattisia peruskysymyksiä tutkivaksi tieteeksi, siltä osin kun ne liittyvät kirjasto- ja informaatiopalvelujen suoritukseen ja kehittämiseen tai uusien tietopalvelumuotojen luomiseen. Kalervo Järvelinin hän katsoo olevan epäilyksittä pätevä informatiikan tutkija.

Dosentti Kari T. Eloranta pitää informatiikan yhtenä tärkeänä tukitieteenä tietojenkäsittelyoppia, koska "informatiikan monet keskeiset kysymykset ovat ymmärrettävissä tietojenkäsittelyn spesifisiksi ilmentymiksi ja ovat näin ollen tutkittavissa tietojenkäsittelyopin tarjoamin käsittein ja tekniikoin." Elorannan mielestä "Järvelin on pätevöitynyt sen tyyppisten kysymyksien tutkimisessa, jotka vaativat hyvin korkeatasoista tietojenkäsittelyopillista osaamista." Elorannasta Järvelin on kiistatta tieteellisesti pätevä hakemaansa virkaan.

Professori Eero Peltola toteaa pääosan hakijan tieteellisistä ansioista sijoittuvan varsin selvästi tietojenkäsittelyopin piiriin, mutta pitää häntä tieteellisesti pätevänä hakemaansa virkaan.

Yksimielisten ja kiittävien lausuntojen pohjalta tiedekuntaneuvostolla ei ollut vaikeuksia julistaa YT Kalervo Järveliniä päteväksi hakemaansa kirjastotieteen ja informatiikan, opetusalanana informatiikka, apulaisprofessorin virkaan.

Seuraavaksi tiedekuntaneuvosto antaa arvosana Kalervo Järvelin opetustaidosta ja tekee sitten virkaehdotuksen. Lopullisesti asian päättää kansleri.

ML

TIETEEN ALKUVITSIT

Odottamaton ilmiö kohtasi G. Nigel Gilbertin ja Michael Mulkayn heidän kierrellessään haastattelemassa biokemistejä: laboratorioden ilmoitustauluilla roikkui kirjallinen, joskin sangen epävirallinen, dokumentti tieteellisen diskurssin olemuksesta. Aluksi arvoisat tieteen tutkijat reagoivat siihen vain hillityllä hymyllä, mutta myöhemmin he oivalsivat löytäneensä jotakin niin ainutkertaista kuin 'alkuvitsin' (proto-joke)! Tieteellisen vitsin prototyyppi koostuu (ainakin tässä tapauksessa) kahdesta listasta, joista toinen sisältää tieteellisen kirjallisuuden fraaseja ja toinen niiden epävirallisia vastineita. Otsikkona on esim. "Avain tieteelliseen kirjallisuuteen" tai "Hyödyllisten tutkimusfraasien sanakirja". Tässä yksi sellainen vapaasti suomennettuna:

Näin hän kirjoitti	Tätä hän tarkoitti
Jo kauan on tiedetty, että...	En viitsinyt tarkistaa asiaa lähteestä
Kun ei ole ollut mahdollista antaa näihin kysymyksiin täsmällistä vastausta...	Koe meni pieleen, mutta ajattelin, että saanpahan tästä ainakin tehtyä julkaisun
W-PO valittiin, koska se sopii erityisen hyvin...	Naapurilabran kaverilla sattui olemaan sitä valmiiksi tehtynä
Kolme näytettä valittiin yksityiskohtaisemman tarkastelun kohteeksi	Muista saaduissa tuloksissa ei ollut järkeä ja päätin unohtaa koko jutun
Sattumalta siivilöityi alustalle kiinnitettäessä	Putosi lattialle
Käsiteltiin erityisen huolellisesti	Ei pudonnut lattialle
Tyypilliset tulokset osoitetaan...	Dogmiin parhaiten sopivat tulokset osoitetaan
Vastaavuus ennakoidun käyrän kanssa on	
erinomainen	kohtalainen
hyvä	heikko
tydyttävä	kyseenalainen
kohtalainen	pelkkää kuvittelua
Oikeaa suuruusluokkaa	Väärä
Teoreettisesti ja käytännöllisesti erittäin tärkeä	Kiinnostaa minua
On arveltu, että...	Minä olen sitä mieltä
Yleisesti arvellaan, että...	Pari muutakin kaveria on sitä mieltä
Luotettavimmat tulokset ovat ne, jotka Jones saavutti...	Minä itse olin hänen gradunohjaajansa
Mielenkiintoinen työ	Meidän ryhmän jäsenen tekemä työ
Merkitykseltään kyseenalainen	Jonkun muun tekemä

Ideat lienevät vapaasti käytettävissä ja helpohkosti sovellettavissa yhteiskuntatieteisiin. Miten olisi esimerkiksi opinnäytteessä "suuria yhteiskunnallisia muutoksia ei ole tapahtunut aineiston keruun jälkeen" = "ei huvittanut kerätä enää uutta aineistoa, vaikka entinen ehti vähän vanhentua". Siis vinkiksi mm. graduntekijöille: opettele diskurssi, niin menestyt!

RK

Udkk luella

Puheenaiheet Top 10 lista

1. Ruoka - kaikenmaailman inhotukset (voi niitä onnettomia jotka olivat tilanneet syömistä)
2. Ruoka - koiranruokien terveellisyys ja se kuinka mukava välipala kourallinen rehunappeja on
3. Ruoka muuten vain
4. Miksi ihmiset nauravat väkivaltaelokuvissa?
5. Onko Lapin Kulta niin erikoista? (ja miksi ihmeessä?)
6. Jouluoluen aromit (maku, haju, näkö ja hinta)
7. Asuminen: Hämeenpuisto vs. muu maailma
8. Selittämisestä yhteiskuntatieteissä
9. Korviin kuulumattomat
10. Milloin tämä bussi lähtee?

Joukko on pieni mutta vahva. Laajenna näkemyksiäsi ja ota seuraava haaste vastaan. Ikävistä asioista emme puhu, kuten voit seuraavasta listasta havaita.

Ei-puhuta aiheet 10 lista

1. Minulla on AIDS (vai onko minulla)
2. Opintomenestys ja -viikot
3. Miksi opiskelijat suostuvat menemään luennoille kello 8 aamulla?
4. Onko relevanttia keskustella presidentti Koiviston vävyn rötöstelyistä?
5. Kirjastotieteen ja informatiikan syvin olemus
6. Matti Nykäsen perillinen
7. Kirjastonhoitajien ammattietiikka
8. Miten rahat riittävät huomenna?
9. Kuinka paljon poronlihassa on bequerellejä
10. Mitä meistä tulee isoina?

Onko kirjasto liian järjestetty; valmiiksi kartoitettu? Anarkistista lähtökäsitteiden etsintää kirjastoihin. Voidaanko asiakkaan valintoihin vaikuttaa; tuodaanko tarpeeksi esiin uutta ja erilaista. Useinmiten asiakas etsii tiettyä teosta tai vaeltelee kirjoja lehteillen, ilman tiettyä päämäärää. Hän on kuitenkin käyntiensä aikana oppinut kokoelman rakenteen; kaunokirjallisuus sielullista ja tietokirjallisuus toisaalla. Asiakas suunnistaa piintyneen karttansa mukaan. Hän vaeltelee vältellen tietoisesti tai tietämättään vieraita kokeilualueiden ulkopuolella olevia alueita. Tuttuun ja turvalliseen ripustaudutaan varsinkin silloin, kun ei tarkasti tiedetä mitä etsiä. Kirjastoluokitus on niin haun apuneuvo kuin uuden aineiston löytämisen este. Kun aineistojen paikkaa muutetaan hakeutuvat etsijät kuitenkin vanhan tutun hyllyn luokse; samalla muuttuvat lukutottumukset. Asiakkaan anarkistista lähtökäsitteiden etsintää on helppo toteuttaa; etsintään ei tarvitse olla valmiita kartoitettuja alueita, vaan hänen on saatava käyttöönsä kaikki aineisto. Kirjat järjestykseen koon, välikäteen ja lehtiin. Satunnainen lehteilijä löytää paljon sel-

min koskaan suostunut katsomaankaan. Voisi olettaa maailman ja kuvien laajenevan. Kirjan ystävänä en kuitenkaan loisi täydellistä kaosta ilman hyllyjä. Se olisi liian kuluttavaa kirjoille.-kh